

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi sekizinci inikat

13 . III . 1944 Pazartesi

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	34	lık) okulları mezunlarının erbaş ve ge-	
2. — Havale edilen evrak	34	dikli olarak kullanılabilmeleri hakkında	
3. — Müzakere edilen maddeler	34	kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Mu-	
1. — (Küçük sıhhat) ve (Hayvan sağ-		avenet; Ziraat ve Millî Müdafaa Encü-	
		menleri mazbataları (1/157)	34:41

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Sayın üyelerden bazılarına izin verilmesine dair tezkere ile Çorum Mebusu Dr. Cemal Alper;

Denizli Mebusu Naili Küçüka;
Diyarbakır Mebusu Kemal Şedele;
İstanbul Mebusu Hüseyin Cahit Yalçın'ın teşrii masuniyetlerinin kaldırılmasının devre sonuna bırakılmasına dair Muhtelit Encümen mazbataları kabul olundu.

Küçük sıhhat ve Hayvan sağlık okulları

mezunlarının askerliklerine dair kanun lâyihasının müzakeresi gelecek inikada bırakıldı.

Pazartesi günü toplanılmak üzere inikada nihayet verildi.

Reis Vekili
Aydm
Dr. M. Germen

Kâtip
Kütahya
V. Uzgören

Kâtip
Tunceli
Necmeddin Sahir Silan

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Türkiye - Almanya arasında mevcut Ticaret ve Tediye Anlaşmasının I A listesindeki kontenjana munzam kontenjanın kabulü hususunda teati olunan mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası (1/218) (Hariciye ve Ticaret Encümenlerine);

2. — Varlık vergisi hakkında kanun lâyihası (1/219) (Bütçe, Adliye, İktisat, Maliye ve Ticaret Encümenlerine);

Tezkereler

3. — Kütahya Mebusu Salâhattin Kutman'ın, teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/163) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümenine);

4. — Ticaret Vekâleti Merkez teşkilâtına eklenen müfettiş kadrolarındaki değişikliğin tasdikına dair Başvekâlet tezkeresi (3/164) (Bütçe Encümenine);

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 15

REİS — R. Canitez

KÂTIPLER: N. Baydar (Malatya), K. Turan (İsparta).

REİS — Celse açılmıştır.

MALİYE VEKİLİ F. AĞRALI (Elâzığ) — Muhterem arkadaşlarım, bugünkü evrakı varidenin 2 numarasında Hükümetçe hazırlanan Varlık vergisi hakkında kanun lâyihası vardır. Bu lâyiha Adliye, İktisat, Maliye, Ticaret ve Bütçe Encümenlerine yani beş encümenine havale edilmiştir. Bunun süratle intacını temin etmek üzere, tensip ederseniz, bu beş encümeden tensip buyuracağımız miktarda âzalardan teşekkül etmek üzere muvakkat bir encümeninde tetkikine müsaadenizi istirham edeceğim.

REİS — Gelen evrak arasında Varlık vergisi hakkındaki kanun lâyihası Bütçe, Adliye, İktisat, Maliye ve Ticaret Encümenlerine havale edilmiştir. Vekil Bey, bu encümenlerden mürekkep muvakkat bir encümen teşkilini istiyorlar. Esas itibariyle böyle muvakkat bir encümen teşkilini kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir

Her encümeden beşer âza muvafık mıdır efendim? (Muvafık sesleri).

Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — (Küçük sıhhat) ve (Hayvan sağlık) okulları mezunlarının erbaş ve gedikli olarak kullanılabilirleri hakkında kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Ziraat ve Millî Müdafaa Encümenleri mazbataları (1/157) [1]

REİS — Heyeti umumiyesini müzakere ediyoruz, söz isteyen var mı?

Dr. O. ŞEVKİ ULUDAĞ (Konya) — Küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurlarının orduda istihdamlarına dair Millî Müdafaa Vekâleti tarafından Meclise getirilen kanun lâyihası üç encümeninde müzakere olunmuştur. Bu encümen-

[1] 56 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

lerden Sıhhat ve Ziraat Encümenleri yekdiğeri-ne tam muvazi ve tam ahenkli olarak karar vermişlerdir. Yalnız Millî Müdafaa Encümeni ki, son encümendir; o bunların vardığı neticeden başka bir neticeye varmıştır. Ben burada mâruzatımı Sıhhat Encümeni namına arzedeceğim.

Sıhhiye Vekâleti hep biliriz ki, en çok tenkidinize uğramış, en çok bahis mevzuu olmuş, üzerinde çok durulmuş bir vekâletimizdir. Vekâlet bütün mesaisini tanzim etmek için en ziyade muhtaç olduğu personel meselesinde bilhassa küçük sıhhiye memurlarına pek çok ehemmiyet vermiştir. Nahiyeleri, hatta köyleri bunlarla donatmak yolunda olan Sıhhiye Vekâleti bu en küçük memurlarına hakikaten bütün hayatlarında lâyük oldukları refahı vermek, lâyük oldukları ehemmiyeti vermek zaruretindedir. Bunlar şimdiye kadar orduya gittikleri vakit nefer olarak istihdam olunuyorlardı. Hattâ bazan hiç sıhhat hizmetinde dahi kullanılmıyorlardı. Sıhhat hizmetinde oldukları vakitte orduda sıhhat neferi olarak kalıyorlardı. Yani bölüklerce intihap olunan ve okuma yazma bilmiyen neferlerle bir tutuluyor ve er olarak çalışıyorlardı. Bu vaziyet dikkati celbetmiş olacak ki Millî Müdafaa Vekâleti bunları orduya aldığı vakit erbaş olarak istihdam edilemediği düşünmüş ve bu kanun lâyihasını getirmiştir. Orduda küçük sıhhat memurlarının muadili olan bir sınıf vardır: Gedikliler. Gediklilerle küçük sıhhat memurları aynı ilmi seviyededir. Yani her ikisi de orta mektepten çıkarlar ve her ikisi de mektepten çıktıktan sonra birisi küçük sıhhat memuru, öteki de gedikli unvanını alırlar ve birisi Sıhhat Vekâleti, diğeri de Millî Müdafaa Vekâletinde hizmet ederler. Amma bunlar orduya girdiği vakit şimdi bu kanun mucibince kendi akranları olan aynı seviyedeki gediklilerin emri altına girmiş oluyorlar. Bunlara Sıhhiye Encümeniniz gedikli ve Ziraat Encümeniniz yedek gedikli unvanının verilmesini lüzumlu gördüler. Ancak bu kararı verirken karşımızda bulunan Millî Müdafaa mümessili bunu Gedikliler Kanununun değıştireceğini söylediler. Gedikliler Kanununun değıştirmek haddizatında bir mahzur olarak sayılıyorsa da Millî Müdafaa Vekâleti getirdiği önümüzdeki kanunla bu esasları iki noktadan bozmaktadır.

Evvelâ Gedikliler Kanununun başında gediklilerin menşesine dair membalar sayılıyor, ki bunun içinde Küçük Sıhhat Mektebi yoktur.

İkincisi; gedikliler orduda 12 sene hizmetle mükellef oldukları halde bu kanuna küçük sıhhat memurları orduda kalmak istedikleri takdirde dört senelik bir taahhülle kalabiliyorlar. Görülüyor ki sımsıkı tutundukları Gedikliler Kanunu bizzat Millî Müdafaa Vekâleti tarafından iki noktada baltalanmıştır.

Gerek Millî Müdafaa Vekâleti gerek bazı noktalarda Millî Müdafaa Vekâleti ile beraber yürüyen M. M. Encümenimizin istekleri ve mu-karreratı doğrudan doğruya mevzu kanunla te-aruz halindedir.

Arzedeyim; küçük sıhhat memurları orta mektepten çıktıktan sonra iki sene meslekî ted-risat gördükten sonra yetişmiş oluyorlar, diye söylemişim. Yani sekiz sene tahsil görüyorlar. Aşağı yukarı lise derecesine muadildir. Halbuki Köy Enstitüleri talebesi 3803 numaralı kanun mucibince ilk mektepten çıktıktan sonra, üç se-nesi orta devreye mahsup edilmek şartıyla aynı tahsili gördükleri halde asteğmenlik unvanını alıyorlar, veya askerî memur oluyorlar. Yine 4459 numaralı kanun mucibince köy sağlık me-murları, Köy Enstitüsü okurları gibi ilk tahsil gördükleri ve aynı mektep hayatı gördükleri halde orduya gidince bunlar da teğmen ve aske-rî memur olabiliyorlar. Fakat aynı tahsili olan hayvan sağlık memurları orduda ancak erbaş olarak istihdam ediliyorlar. Bundan haska eski bir kanunumuz vardır. Eski olmakla beraber iptal olunmamıştır. Devlet mevzuatı arasındadır. 1076 numaralı kanun. Bu kanuna göre orta mektep mezunlarına, orduya alındıkları zaman ihtiyat zâbiti unvanı veriliyor. Bu kanunun hükmüne riayet edilmediğini bilmivorum, fakat kanun olması dolayısıyla elbette bu kanun hükmüne riayet edileceği muhakkaktır. Riayet edilmesi lâzımgelir. Bununla beraber bu kadar ileri gitmiyorum. Aynı seviyenin verilmesini istiyorum. Millî Müdafaa Encümeninin mazbatasının bu maddeleri 1076. 3803. 4459 nu-maralı kanunlara tearuz halindedir. Binaenaleyh ben Sıhhiye Encümeninin mazbatasının okun-masını ve maddelerinin müzakere edilmesini tek-lif edivorum.

REİS — Başka mütalâa var mı?

MİLLÎ MÜDAFAA EN. M. M. H. TUGAÇ
(Ağr.) — Arkadaşlar, Sayın Şevki Uludağ ar-kadaşımızın ileri sürdüğü noktalara cevap vere-ceğim. Sonra bu kanunun ait olan kanunlarla tearuz ettiği hakkındaki mütalâaya da cevap arzedeceğim. Bir defa ordunun kendi ihtiyaçla-rına göre yaptığı ana kanunlar vardır. Bunlar-dan biri dahilî hizmet kanununun gedikliye ait tarifidir. Bu kanunun ikinci maddesinde der ki, Gedikli hak ve salâhiyetini ihraz edebilmek için mutlaka muvazzaf askerlik hizmetinden faz-la muayyen bir hizmeti tekeffül ve teahhüt et-mesi lâzımdır. Halbuki, Ziraat ve Sıhhat Vekâ-letlerinin istedikleri ve Encümenlerin mazbata-larında zikrettikleri keyfiyet bu kanunla tearuz halindedir. Orada deniyor ki, Küçük sıhhat memurları ve hayvan sağlık memurları okulun-dan çıkıp da muvazzaf hizmetini geçirmek üzere orduya celbedilenler muayyen acemi hizmetini yaptıktan ve iki ay gedikli okulunda kursu ik-

mal ettikten sonra gedikli salâhiyetini ve sıfatını iktisap ederler. Bu talepte bulunurken asıl kanunun metnine uygun olarak bunların fazla bir müddet hizmeti tekeffül keyfiyetine temas etmiyorlar. İşte bilhassa ordunun esas prensip olarak kabul etmiş olduğu kanuna bu noktada bir tearuz vardır.

Bu keyfiyet böyle olmasına rağmen bunu Ziraat ve Sıhhat Vekâletleri şu noktadan ileri sürüyorlar ve o noktada tamamen haklıdır. Bu noktayı da arz edeyim. Deniyor ki, bu memurlar esasen iki sene Sıhhat memurları okulunda ve hayvan sağlık memurları kendilerine ait okulda bu bilgileri ediniyorlar, tahsil yapıyorlar. Ondan sonra orduda vazife sırasında bir de gedikli okulunda 2 ay tahsil görüyorlar. Bunu ikmal ettikten sonra bunlara (gedikli) sıfatı verilirse esas ana mektep için rağbeti çalip bir durum tahaddüs eder. Bu noktada haklı olabilirler, Fakat bu keyfiyet ordunun kabul ettiği ana prensipe mugayir olmamalıdır. kaldı ki, bu mektepleri daha cazip bir hale koyabilmek için başka yollar da bulabilirler.

Millî Müdafaa Encümeninin üzerinde durduğu keyfiyet, ana prensipleri ihlâl etmemek ve kıtadan yetişen emsalleri arasında haksızlık olabilecek vaziyetler tahaddüsüne meydan vermemektir.

Osman Şevki Uludağ arkadaşımız şu noktalara temas ettiler ; Diyorlar ki, küçük sıhhiye memurlarının muadili esasen orduda vardır ve bunlar da gediklilerdir. Halbuki, arzettığım gibi gedikliler bunların tam muadili değildir.

Kıtadan yetişmiş olan Sıhhat memurları orduda mecüttür ve onlar gedikli olamazlar âzami erbaş olabilirler. Şevki Uludağ arkadaşımızın dediği muaddilleri vaziyeti, bunlarda buluruz. İkinci nokta buyurdular ki, Millî Müdafaa Vekâletinin getirdiği kanunda Millî Müdafaa Encümeninin de mutabık kaldığı ana kanuna aykırı bir nokta vardır. O da bunlar muvazzaf hizmetini ifa ettikten sonra arzu ederlerse dört sene gedikli hizmetini yapmak taahhüdünü ifa etmek şartıyla gedikli sıfatını haiz olabilmeleri noktasıdır. Bu da ana prensipi ihlâl etmiyor. Bu ancak, Ziraat ve Sıhhat Encümenlerinin ileri sürdüğü ihtiyacı temin edebilmek için, Encümenimizin de mutabık kaldığı fevkalâde bir avantaj mahiyetindedir. Ve bunun için derpiş edilmiştir. Esas kanun gedikliler için 12 sene fazla hizmeti derpiş ettiği halde bunlar için dört senenin kabulü ve dört sene ile gedikli olabilmeleri bunlar için bir yardımdan ibarettir. Ben bunu bunlar için bir yardım mahiyetinde telâkki ediyorum. Yoksa ana kanunu ihlâl etmiyor. İhlâl edecek bir durum yoktur.

Binaenaleyh bunu bir yardım mahiyetinde telâkki ediyoruz. Yoksa ana kanunu ihlâl edici bir durum ihdas etmiyor.

Sonra Köy Enstitülerine temas buyurdular,

malûmuâliniz ilk mektebi ikmal edenler Köy Enstitülerine geliyor, orada 5 senelik bir tahsilden sonra Yedeksubay okuluna gidiyor. Bu bizim mevzuumuzu alâkadar etmez. Bir kanun lâyihasıyla bunlar bu hakkı ihraz etmiştir. Binaenaleyh bu kanuna temas eden bir noktası yoktur. Mâruzatım bundan ibarettir.

A. S. DELİLBAŞI (Kütahya) — Mazbata Muharririnden bir sualım var. İhtiyat zâbitleri hakkındaki kanunun, eğer yanılmıyorsam 1076 numaralı kanunun hükümleri bugün meri midir, değil midir?

MİLLÎ MÜDAFAA EN. M. M. H. TUGAÇ (AĞTI) — 1076 numaralı kanun İhtiyat subaylar ve askeri memurlar hakkındadır, bugün meridir. Bu kanunun istihdaf ettiği gaye şudur; burada Yedeksubay olacak membalar yazılır, liseleri ikmal etmiş talebe, yahut lise muadili olduğu tasdik edilen meslek okullarını ikmal etmiş olanlar bu mektebe alırlar. Ayrıca Köy Enstitülerini bitirenler de buraya girebilirler. Burada kastedilen mektepler 6 senelik mekteplerdir. Yani orta tahsili bitirdikten sonra 3 sene de meslekî tahsil görmek suretiyle 6 sene oluyor. Köy Enstitüleri ise 5 senedir Fakat hususi bir kanunla bu hak bunlara verilmiştir ve Yedeksubay okuluna girmeleri bu suretle tesbit edilmiştir.

Bu mâruzatımı ikmal etmek için bir şey daha arz edeceğim.

Bu mütalâama istinaden artık Millî Müdafaa Encümeninin yapmış olduğu mazbatadan gayri diğer mazbataların okunmasına lüzüm görmüyorum. Millî Müdafaa Encümeninin mazbatasının okunmasını teklif ediyorum.

Dr. O. Ş. ULUDAĞ (Konya) — Müsaade buyurursanız bir sual soracağım.

REİS — Bir şeyi nazarı dikkatinize arz etmek isterim. Sual şeklinde söz söylemek isteyenlerin tercih edileceğine dair Dahilî Nizamname de bir kayıt yoktur. Binaenaleyh söz Fahri Ecevit'indir.

Dr. F. ECEVİT (Kastamonu) — Küçük sıhhat ve Hayvan sağlık okulları mezunları hakkında üç encümen Hükümetin teklifi üzerinde bazı değiştirmeler yaptı. Sıhhiye ve Muaveneti İctimaiye Encümeninin yaptığı değiştirmenin de haklı olduğu taraflarını arkadaşım tebarüz ettirdi. Bunlar hakikaten beş sene tahsil görmüşler, yani orta mektep tahsilinden sonra daha iki sene okumuşlardır. Köy Enstitüsünden mezun olanlar yedeksubay oluyorlar, bunların erbaş olarak orduya alınmalarında haksızlık vardır gibi gözükmektedir. Fakat Millî Müdafaa Encümeni namına söz söyleyen arkadaşımızın tebarüz ettirdiği gibi, gedikli olabilmek bazı şartlara tabidir. Orduda bir müddet hizmeti tekabül etmesi icabeder. Binaenaleyh o da haklı. Şimdi her ikisinin de haklı olduğu noktada şu mütalâa ile ikisini telif etmek mümkündür. Or-

duya erbaş olarak alınabilirler. Yani altı ay hizmet ettikten ve Gedikli sıhhiye erbaş ve Askeri veteriner ve Nalbant gedikli erbaş tatbikat okulunda iki ay tahsil ettikten sonra erbaş olarak alınabilirler. Fakat kendilerine gedikli erbaş tahsisatı vermektense mümkündür. Binaenaleyh gedikli erbaş tahsisatı verilince zannediyorum ki ne Sıhhiye Encümeninin, ne de Millî Müdafaa Encümeninin tuttukları dâva üzerinde artık aykırılık teşkil edecek bir hal kalmamış olacaktır. Bendeniz şu tarzda bir teklif yaparak huzurunuzda çıkacağım:

Millî Müdafaa Encümeninin değiştirdiği kanunîni birinci maddesinin birinci fıkrasının sonuna doğru «Veteriner erbaş olarak orduda muvazzaf askerlik hizmetlerini yaparlar» yerine «Sıhhiye ve veteriner erbaş olarak gedikli erbaş tahsisatıyla orduda istihdam olunurlar» orduda muayyen askerlik hizmetlerini yaparlar şeklinde değiştirilmesini arz ediyorum.

Dr. A. S. DELİLBAŞI (Kütahya) — Muhterem arkadaşlar; Sıhhiye Encümeni M. M. Uludağ arkadaşımız Sıhhiye Encümeninin huzurunuzda gelen teklif hakkındaki noktai nazarı ifade etti. Müsaade buyurulursa bir kaç ciheti bendeniz ilâve etmek istiyorum, aynı esas dahilinde. Derhal ilâve edeyim ki bendenizin noktai nazarı Fahri Ecevit'in dediği gibi bir tahsisat meselesi değil, bir hak meselesidir. Bendeniz elimden geldiği kadar yüksek huzurunuzda bunu ifadeye çalışacağım.

Küçük sıhhat memuru nasıl yetişir, bunu biliyorsunuz. İlk mektebi ve orta mektebi bitirir, iki sene de ihtisas mektebinde tahsil görür ve sıhhiye memuru olur. Bu hususta mühim telâkki ettiğim bir noktanın tebarüzüne müsaadenizi rica edeceğim. Filhakika sıhhiye gedikli erbaşları da aynı ilmi ve kanuni şartları haizdirler, onlar da tıpkı bizim küçük sıhhiye memurlarımız gibi iptidai ve orta tahsillerini bitirdikten sonra iki sene meslek tahsilleri görürler. Ancak arada mühim bir fark vardır, gedikli erbaş mektebiyle Sıhhat Vekâletine bağlı küçük sıhhiye memurlarının tahsil dereceleri arasında bizim Sıhhiye Vekâletine bağlı mektebin lehine bir fark vardır. Gedikli Sıhhat Erbaş Mektebinden çıkan zevat ancak ve ancak hastabakıcılık yapabilirler. Kanunen başka salâhiyetleri yoktur. Oradaki program ve okutulan ders ancak buna müsaittir. Buna mukabil Sıhhat Vekâletinin idaresinde bulunan Küçük Sıhhat Mektebinden mezun bulunanlar takriben 70 - 80 sene evveline kadar Fransa'da mevcut olan bir teşkilâta muadil olmak üzere salâhiyet verilmiş ve adına (Ofisiye dö sante) dedikleri, bunun dilimizdeki tam karşılığı nedir bilemiyorum, bizim bu teşkilâtımız yoktur, fakat, Fransızların salâhiyeti ilmiye verdikleri Ofisiye dö sante mukabili bir teşkilâttir. Yani bizim küçük sıhhat memurları-

mız, küçük cerrahi yapar, intani hastalıkları doktorun nezareti altında olmakla beraber tedavi eder, kezalik, doktorun mesuliyet ve nezaretinde olmak üzere bir çok emrazı sarıyeyi tedavi eder, frengi, sıtma, trahom ve saire ve saire. Bir defa ilmi salâhiyet noktasından bizim küçük sıhhat memurlarımızın salâhiyetleri gedikli erbaş mektebinden çıkan zevatın salâhiyeti ilmiyesinden daha yüksektir. Bu böyle olduğu halde küçük sıhhat memurlarımız, hizmeti fiiliyesini ifa etmek üzere askere alındığı zaman bugünkü vaziyeti alelâde bir neferdir ve mazbata muharriri arkadaşımızın izah buyurduğu şekilde biri onbaşdır, gayet tabii çok defa sıhhiye servisine alınan bu memurlar okuma, yazma bilmiyen bu onbaşının emri altında bulunmak gibi bir vaziyetle şokuyoruz. Millî Müdafaa Vekâleti bu vaziyeti kendisince dahi doğru bulmamış olacak ki huzurunuzda müzakere edilmekte olan lâyihaî kanunîyeyi hazırlamış ve bize sevk etmiştir. Biz bunu ilmi ve salâhiyet noktasından ve sair cihetlerden küçük sıhhat memurlarının haklarının muhafazası noktasından gayri kabili telif gördük. Ne olacak arkadaşlar. Aynı derece tahsilde ve menşede bulunan iki zatı alıyorsunuz, birisini gûya daha yüksek tahsil mertebesini ihraz etmiş gibi alıyorsunuz, ötekinin emri altına veriyorsunuz. Gedikli erbaşların orduda çok salâhiyetleri vardır. Bazı askerlik şubelerinden meselâ tayyare, deniz kısımlarına gidiyor, orada açık yaka ve daha başka kolaylık ve rahatlıklara eriyor, diğer şubelerde âdetâ subaylar gibi göğsü açık elbise giyiyor, boyun bağı takıyor. Gedikli sıhhiye erbaşlarıyla küçük sıhhat memurları aynı menşeden olduğu halde alıyorsunuz birini, diğerine madun olarak veriyorsunuz.

Gerek bizim Sıhhat Encümenimizde müzakere sırasında, gerekse şimdi Millî Müdafaa Encümeni muhterem Mazbata Muharriri Hüsamettin Beyin buradaki beyanatında buradaki vaziyetin kanunla tearuz ettiği iddiasını dinledik. Arkadaşlar, buna mümasil hâdiseler mütemadiyen cereyan etmektedir. Bendeniz şuna teşbih ediyorum: Şimdi ve bilhassa şu noktaya dikkatinizi celbetmekliğime müsaade buyurunuz.

Müdafaa sadedinde serdedilen mukabil iddiaların en mühimmi olarak bir adamın gedikli erbaş olabilmesi için muayyen dereceleri ihraz ettikten sonra orduda 12 sene hizmet taahhüt etmesi icabettiği ve bu müddet ikmal edilmedikten sonra hiç bir kimsenin gedikli sıhhiye erbaş olamayacağı söyleniyor. Demek ki müddetin taahhüdü vaz geçilmez şartlardan birisi addediliyor.

Muhterem arkadaşlar, ben bunu, ordu mektebinde yetişen bir zatla ordu mektebinden yetişmediği halde kendi meslekî tahsilini yaptık-

tan sonra muvazzaf hizmete çağırılan ve muayyen tahsilini yaptıktan sonra gedikli zâbit olan bir zatın vaziyetiyle mukayese ve teşbih ediyoruz. Tabii orduya, Harp Okulunu bitirdikten sonra, muvazzaf zâbit olarak giren bir zat hepimiz bilirsiniz ki, muayyen bir zaman için hizmet taahhüt etmiştir. Hizmetini bitirmedikçe onun istifası ve sairesi, sıhhi sebepler haricinde kabul edilmez. Orduya yedeksubay olarak giren bir zat böyle bir taahhülle bağlı değildir. Yani meslekî tahsilini bitirdikten sonra muvazzaf hizmeti için orduya çağırılır. Orada muayyen tahsilini de yaptıktan sonra orduya tıpkı Harp Okulunda okumuş bir zat gibi aynı rütbe ve hukuku haiz olarak girer. Aralarında katiyen hak ve vazife ayrılığı gözetilmez. Öteki de evvelâ asteğmen olarak çıkar, bu da asteğmen olarak çıkar Hattâ bu noktadaki müsavat o dedir ki Yedeksubay Okulundan subay çıkıp orduya iltihak eden bir zâbit vaziyet icabı o gün harpte veyahut hazerde vazife başında vefat ederse - bu noktayı istitraden değil bilhassa belirterek arz ediyorum - tıpkı on beş sene hizmet etmiş bir zâbit gibi ailesi ikramiye, tekaüt ve maaştan istifade eder. Muvazzaf subayın ailesine yapılan yardım gibi yedeksubayınkine de yardım yapılır. Birisi esasen asker, diğeri asker olmıyan bu iki zâbit arasında hukuk noktasından tam bir mutabakat mevcut olduğu gibi bu meselede de bilhassa nazarı dikkatinizi celb ederim. Bu teklif edilen kanun hakkında Sıhhat Encümeninizin hazırladığı lâihanın değil de M. M. Encümeninizin kabul etmiş olduğu lâihanın kabulünde bu haksızlık devam edecektir. Bendeniz bu sarîh haksızlığın izalesi için eğer mutlaka muayyen kanun metinlerine bağlı kalmak icab ediyorsa M. M. Vekâletine teklif ediyorum, kanunlarını geri alsınlar ve bu tarzda kanunu değiştirerek getirsinler. Biz de o zaman seve seve kabul edelim ve illâ Sıhhat Encümeninizin hazırladığı lâihanın tetkik ve kabulüne lütfen karar vermenizi rica ederim.

Dr. O. Ş. ULUDAĞ (Konya) — Millî Müdafaa Encümeni Mazbata Muharriri muhterem arkadaşım dahilî hizmetler kanunundan bahsederken bu ana kanundur dediler. Bu kanuna göre hususi kanun mükellefiyetlerinden fazla hizmet edenlere, gediklidir, dediler. Ben ana kanun olarak bazı kanunlar tanıyorum, meselâ Teşkilâtı Esasiye Kanunu, meselâ Kanunu Medeni. Fakat bütün kanunlar aynı derecede ehemmiyeti haiz olduğu için bir taraftan bu kanun bozulurken diğerk taraftan da o bir kanunu ana kanundur diye müdafaa etmeğe benim aklım ermiyor. Hattâ gedikliler kanunundan bahsediyor, bu istisnai bir haldir diyor, şu sözler onundur: «Bu istisnai hükümle bir teshilât ve bir yardım olarak telâkki ediyoruz» dediler. Demek ki kanunlar üzerinde böyle değişiklikler yapıldığı zaman

da teshilât oluyor, yardım oluyor, istisnai hal oluyor. Bu kanunda öyle kabul edilir de o bir kanunda öyle kabul edilmez olur mu?

Millî Müdafaa Encümeninin yine mazbatasında dikkate şayan bir şey var. Bunlar talim ve manevra maksadiyle askere alındığı vakit ki, o da bizim mazbatamızda münakaşa olunmuştur. Millî Müdafaa Encümeni mazbatasında diyor ki; talim ve manevradan maksat, fevkalâde hallerdeki talim ve manevradır. Demin de arzettiğim muhtelif kanunlarla tearuz keyfiyeti burada da vardır. Yani 3041 numaralı kanun bunu böyle emretmiyor. Fevkalâde hallerde, yani Millî Müdafaa Encümeninin dediği gibi değil, alelâ-mum talim ve manevra olarak gösteriyor. Bu noktadan da muhtelif kanunlarla tearuz halindedir.

Bu gedikli kelimesini de arz edeyim. Biz gedikli kelimesinde mutlak olarak ısrar etmiyoruz. Maddenin sırası geldiği vakit bunu bir tadille halletmek mümkündür. Biz vazife ve salâhiyet itibariyle aynı mevkii istiyoruz. Aynı tahsili gören insanların ayrı ayrı mevkii olması kanuna münafidir. Bunlar orduya girdikleri vakit ikisi de aynı mektepten ve aynı seviyede çıktıkları halde birinin diğerkine âmir olması ve ondan fazla para alması, mürevvete ve insafa sığmaz. Onun için sıhhiye encümeninin mazbatasını daha ziyade şayanı vüghandır. Hiç olmasa muhtelif kanunlarla tearuz etmemesi noktasından.

Bir şey daha arzedeceğim, ufak bir nokta.

Ufak bir nokta; arkadaşım demin gayet güzel bir sual sordu. Dedi ki; 1076 numaralı kanun muteber midir? Evet dediler muteberdir. Evet muteberdir. Ben uzun uzadıya tetkikat yaptım. Bu kanun henüz devlet mevzuatı içindedir. Ordu yedek subayları hakkında Millî Müdafaa Vekâleti bilâhara başka kanunlar çıkarmış. Fakat 1076 numaralı kanun yine muteberdir. Bu itibarla orta mektep mezunları yedek subay olabilirler. Biz bu kadar uzun gitmiyoruz. Hiç olmasa gediklilerin aynı seviye ve aynı ahenkte yürümesi imkânı verilmesini istiyoruz. Bunun için gedikli kelimesi üzerinde ısrar etmeğe lüzum yoktur. Maddesi geldiği zaman tadilâtını biz yapacağız.

ZİRAAT EN. M. M. YAŞAR ÖZEY (Manisa)

— Bu mesele hakkında arkadaşım kâfi derecede izahatta bulundu. Bendeniz kısaca Encümenin noktai nazarını arzedeceğim.

Şimdi bu meslek erbabı, orta mektep mezunlarından, gerek sıhhat okuluna, gerek hayvan sağlığı okuluna müsabaka ile almıyorlar ve orada meslek tahsili görüyorlar. Bunlardan bilhassa hayvan sağlığı memuru, şimdiye kadar verilen ehemmiyet, itina ve gayretlere rağmen, pek azdır ve miktarı 300 ü geçmiyor. Ziraat Encümeniniz, bilhassa bunlara olan ihtiyaç bakımından ve orta mektep mezunu oldukları halde müsabaka ile alınmalarını nazara alarak, ayrı-

ca meslek kısmına girmelerini, meslek sahibi olmalarını gözönünde tutarak, bunların teşviki bakımından aynı suretle Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin noktai nazarına iştirak etmiştir. Bendeniz tekrar arz ediyorum; bu memurlara ihtiyaç çok barizdir. 300 küsur hayvan sağlık memuru ile hayvanlarımızın sıhhatini muhafazanın ne dereceye kadar mümkün olduğu kendiliğinden anlaşılır. Onun için bunların gedikli olarak kabulünü, bu mümkün olmazsa, Ecevit'in buyurduğu gibi, bu tahsisatla istihdamlarını istirham ediyorum.

REİS — Zühtü Durukan. (Yok sesleri).
Kâzım Sevüktekin.

Gl. K. SEVÜKTEKİN (Diyarbakır) — Bütün hususlar lüzumu ve hile huzuru âlinize arz edildi. Bendeniz bir kaç şey söyleyeceğim. Askerlik kanunu her vatandaşın asker olması usulünü tesbit etmiştir. Bu mükellefiyet bütün vatandaşlara şâmilidir. Şimdi bu arkadaşlar da muvazzaflık hizmeti için orduya geliyorlar. Bilgilerine hürmet edilmektedir, askerliğe ait hususları öğrendikten sonra kendilerine erbaşlık rütbesi verilmesi cihetini Millî Müdafaa Encümeni kabul etti. Bu husus tamamiyle askerlik kanununa ve ordunun esas kanunu olan Dahilî hizmet kanununa muvafaktır.

Dahilî hizmet kannu rütbeleri sayarken, gedikli olmak için fazla hizmet kabulünü şart koşmaktadır. Buna benzer bazı maddeler var. Meselâ hocalık etmiş, müderris olmuş... Asker alıyoruz.

Bunlar askere alındıkları zaman yüzbaşılıktan ziyade rütbe verilmiyor, ilmi fazileti var, bir çok adam yetiştirmiştir, fakat geldiği zaman yüzbaşı oluyor. Hatta bunları değiştirelim diye teklif ettik, fakat Sıhhiye Vekili, Maarife aittir dediler, hakikatte de böyledir. Bu istisnayı kabul buyurmanız lâzımdır. Askerliğin esası mutlak disiplini muhafazadır. İlk gelen hizmeti muvazzafasını yapacaktır. Gelir gelmez yekten ona gedikli rütbesi verilmesini bilmiyorum muvafık bulur musunuz? Eğer muvafık bulursanız tabii kimsenin bir şey demeğe hakkı yoktur. Disiplinin muhafazası için bilgiye hürmeten onların erbaş olarak kullanılmasını Millî Müdafaa Encümeni muvafık görmüştür, bu itibarla Millî Müdafaa Encümeninin mazbatasının okumasını arz ediyorum.

F. F. DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Efendim; yalnız bir iki noktadan tavazzuhu zannederim faydalı olur. Şimdi bu zevat asker oluyor, sıhhat memurları. Bunlar tabii memlekette asker oldukları zaman vazife aldıkları kazalarda birer hizmet görüyorlardı. Hayata ve sıhate müteallik olan işleri yapıyorlardı. Biz bunları muvazzaflık hizmete alıyoruz, bunlar ihtiyat zâbiti vaziyetinde olabilirler memuriyetlerinin maaşını alacaklar. Askere gittikleri zaman, yüksek mek-

tepten mezun olmadıklarından dolayı bu maaşı alamıyorlar. Millî Müdafaa Encümeninin metnine nazaran asıl onbaşlıların aldığı parayı alacaklardır. Mektebe gidip altı ay geçirdikten ve iki ay da stajını yaptıktan sonra sıra çavuşların aldıkları parayı alacaklardır. Şimdi asıl iş; bunların görecekları vaziyeti düşünmek olmalıdır. Bunlar gedikli olamazlar. Gedikli olmak için kanunen muayyen sıfatı haiz olmak ve orduya karşı muayyen taahhütte bulunmak lâzımdır. Fakat mademki orduda gedikli küçük zâbitlerin gördükleri vazifeyi göreceklardır, o halde gedikli küçük zâbitlerin aldıkları parayı almaları pek tabiidir. Niçin bu parayı onlara vermeyelim? Madem ki, gedikli zâbitin vazifesini görüyor, muvazzaflık zâbitin vazifesini gören ihtiyat zâbitine muvazzaflık zâbit maaşını vermiyor musunuz? Verince, bu adamlara da - Gedikli diyemem - fakat mademki orduda efradımızın hayatını, sıhhatini tevdi ediyoruz ve gedikli vazifesini görüyorlar, onların vaziyeti de ihtiyat zâbitin mevkiindedir. Madem ki muvazzaflık zâbitin aldığı parayı ihtiyat zâbiti de alıyor, bunun da onun derecesinde olan gedikli çavuşun parasını alması kadar doğru bir şey tasavvur edemem.

Binaenaleyh bu cihet aydınlandıktan sonra bunlara, gedikli küçük zâbite verilen paranın verilmesinde adalet ve hakkaniyet görüyorum. Binaenaleyh vazifesinden aldığımız bu adamların, iş başında, efradın tedavisinde, ümitleri kırılmadan, yeissiz bir surette çalışmalarını temin edelim. Bendeniz böyle görüyorum.

A. R. ESEN (Süred) — Sayın arkadaşlarım, Millî Müdafaa'nın bu noktadan ısrar etmesine adeta şaşıyorum. Çünkü bunlar da bu memleketin çocuklarıdır, aynı bilgiyi haizdir, aynı Millî Müdafaa hizmetini yapmak için davet edilmiştir. Bunlara ayrı, ayrı isim vererek, iki zümreye ayırmak doğru olmasa gerektir. Arkadaşlar bu hususta daha vazih, ilmi izah verdiler. Mesleğime alâkası bakımından hayvan sıhhat memurlarının hukukunu korumak ve bu hususta söz söylemek benim için bir vazifedir. Bu itibarla huzurunuzda çıkmış bulunuyorum.

Arkadaşlar küçük sıhhiye hayvan memurlarının gördüğü vazife hakikaten bu memleket ve köylüsünde yüksek bir yer almıştır ve bunları Ziraat Vekâleti çok şiddetli bir takiple mektebe alabiliyor. Çünkü üzüntülü ve elemli bir vazifedir. Bu vazifeyi gören arkadaşlara hizmeti askeriye alındıkları vakit erbaş sıfatı vererek, kendisinin bilgisi kadar bilgisi olan bir adamın maiyetine verilmesi Cumhuriyet Hükümetinin prestijine uygun değildir. İhtiyat zâbitleri mensup oldukları vazife maaşını aldıklarına göre, bunların da aynı tahsisatı almaları ve hiç olmazsa onlara muvakkat gedikli zâbit denilmesi muvafık olur kanaatindeyim. Bunu Heyeti Umumiyenin takdirine arz ediyorum.

Dr. A. H. SELGİL (Afyon Karahisar) — Sayın arkadaşlarım, bu kanunu evvelâ konuşmadan evvel Hükümetin mucip sebeplerine bakmamız lâzımdır. Hükümet bu kanunu getirirken ordu sıhhat ve veteriner ihtiyacı olan erbaş noksanını karşılamak üzere getirmiştir. Bu lâyiha bunun için tanzim kılınmıştır. Halbuki biz burada bu gedikli erbaş değil, erbaş yapmak istiyoruz. Bu kanunun teklifindeki maksat şudur: Bugün ordu hizmetinde bilhassa sıhhiye hizmetlerinde iş tamamıyla değişmiştir. Eskiden hekimler iş görür ve gedikliler de onun yanında çalışırlardı. Bugün ise gedikli erbaşlar tamamıyla büyük işler deruhte etmek mecburiyetindedirler. Ordunun noksanı vardır. Ordunun mevcut gedikli erbaşı 200 adettir. Halbuki kadrosu 500 dür. Bu hazeri vaziyettir. Seferde ise bu 15 - 20 misli çoğalır. Ordu bu noksanı telâfi etmek için Sıhhat Vekâletinden istiyecektir. Halbuki Sıhhiye Vekâletinin elinde 1380 memur vardır. Bunun da yarısından fazlası sin haddi haricindedir ve bir çoğu mektep mezunu değildir. Sıhhiye Vekâletinin kadrosu ise 1700 dür. Halbuki elinde sin haddi içinde ve mektep mezunu (700) memur vardır. Bu 700 le ordudaki 200 ü birleştirdiğimiz zaman 900 eder. Bu 900 seferde bu işi göremez. Onun için bu elimizdeki yedek kısmı da buraya ilâve etmemiz şarttır.

Bunun için ne yapmamız lâzım? Efendim, şimdi müsaade ederseniz ordu vaziyetini anlatalım: Orduda bir er, bir gedikli, bir de subay vardır. Bunlar üçü de ayrı ayrı sınıftır. Er doğrudan doğruya ordu hizmetini görür, gedikli ise, eski küçük zâbite tekabül eder, orta mektep mezunudur, iki sene hususi askerlik tahsili yaptıktan sonra orduya verilmiştir. Buna mukabil orduda bir de gedikli küçük sıhhiye memuru vardır. Tamamiyle bir gedikli erbaş karşılığı olan, mektepten çıkan orta mektep mezunu çocuklardır. Bunlar hastanelerde, orduda hizmet görürler. Şimdi sıhhiye memurlarımızı, bunlarla aynı tahsili yapanlar vardır ki bunlar da orta mektepten çıkarlar. Bunları gedikli yapmazsak, bu unvanı verip te gedikli hizmetini görürmezsek bunlara gadrolur. Ondan sonra da orduda hizmet ifa edecek adamları elde buldurmamış oluruz. Efendim, bunlar muvazzaf hizmete alındıkları vakit gedikli zâbit olamazlar. Onun için ne yapmak lâzımdır? Bunlar muvazzaf hizmete girdikleri zaman doğrudan doğruya orduya girerler. Millî Müdafaa Encümeninin teklifi doğrudur. Orduda altı ay neferlik yaparlar. Ondan sonra onbaşı olurlar. Ondan evvel onbaşı olamazlar. 2500 numaralı gedikli erbaş talimatnamesi vardır Genelkurmayın, bunun C 3 talimatnamesi mucibince altı ay onbaşı olur ondan sonra mektebe gider, iki ay mektepte okur. Askerî hizmetleri öğrenir. Aralarında vâkıa Delilbaşı arkadaşımızın izah ettikleri gibi fark yoktur. Bunu Delilbaşı arkadaşımız çok

güzel anlattılar. Bu iki aylık tahsili gördükten sonra gedikli erbaş olur. Ondan sonra da terhis olur. Hükümetin bu kanunu getirmesindeki sebep, fevkalâde halleri düşünmesidir. Fevkalâde haller zuhurunda bunlar askere alınırlar. Asker oldukları zaman bunlara artık biz hakikaten gedikli hizmetini gördürmemiz lâzımdır. Onun için de bunları yedek gedikli erbaş yapmamız gerekir. Bu hususta ben bir teklif yapıyorum. Kabulünü rica ederim. Bunlar muvazzaf hizmetlerini yaparlarken diğer efrattan katiyen ayrı olmamak üzere vazifelerini yaparlar. Yalnız fevkalâde hizmet olarak tekrar orduya geldikleri zaman (yedek gedikli erbaş) olarak hizmet yaparlar. Bu suretle bu şekilde de memleket ve askerlik vazifesi ifa edilmiş olur. (Çok doğru sesleri).

M. M. En. M. M. H. TOGAÇ (Ağrı) — Söz alan arkadaşların hepsi aşağı yukarı bir noktada birleşiyorlar. O da; Küçük Sıhhat Mektebinde ve Hayvan Sağlık Mektebinde yetişen arkadaşların orduda dahi istifadeli bir mevki elde etmeleri ve memleket ihtiyacını temin eden bu mekteplere rağbetin çoğaltılması noktasıdır. Daha doğrusu bu bir memleket meselesi gibi tezahür ediyor. Ben dahi iştirak ederim ve iştirak etmeyecek kimse bulunmaz. Bu keyfiyet böyle olmakla beraber ordunun kendi ihtiyaçlarına göre bir isteği oldu. Millî Müdafaa Vekâleti bir kanun getirdi. Kanunda kendisine üzümlü olan ihtiyaçları ve şartları tesbit etti. Demin Uludağ arkadaş bir noktaya temas buyurdu; ana kanun sözüne temas ettiler. Hakikaten bu, ordunun ana kanunlarından. Çünkü esaslı bir prensibi tesbit ediyor.

Şu halde yine demin arzettığım gibi şefkat ve merhamet ve ona ilâveten memleket meselesi diyerek bu işi halle gidersek esas bozulur. Çünkü malûmunuzdur ki ordu kendi ihtiyacına göre kurulmuş bir müessesedir; kendi kanunlarını hazırlar. Ordunun ana kanunlarını şu veya bu mülâhazalarla bozmayalım. Bu vaziyete gitmektense bu mektepleri ayrıca bir şekle sokalım.

Esasen burada ne söylenirse söylenin, gerek Millî Müdafaa ve gerek Maarif Vekâletleri tarafından bu iş ayrıca düşünülmemektedir. Bu mesele yalnız küçük sıhhat memurlarının gedikli veya yedeksubay olmak işi değildir, daha esaslı şekilde mütalâa edilmesi lâzımdır. Öyle ümit ediyorum ki böyle meseleleri kökünden halleden, ana prensipler vazedan kanunlar gelecektir. Şimdi biz burada yedek sıhhat memurlarını gedikli yapalım diye ana mevzuatı ihlâl edersek bu keyfiyet şu reaksiyonları ve şu iştirakları yapar: Bu sıhhat memurları orduda bu şekilde gedikli olurlarsa yarın ne malûmdur ki, Maliye Meslek Mektebi mezunlarımızın da orduya gelenleri için de aynı hak istenmiyecek? Ta-

pu ve kadastro mektepleriyle bölge sanat okulları da bunun aynıdır. Aynı hakkı iddia edebilirler. Çünkü hepsi de orta mektepten sonra iki senelik meslekî tahsil yapmışlardır. Böyle ordunun kendi ihtiyacına göre hazırlanmış olan kanunları şu ve bu sebeplerle ihlâl etmeğe kalkarsak altından çıkılmaz.

Arkadaşımız, Ecevit, bir mütalâa ileri sürdüler. Dediler ki, bunların unvanı gedikli olmasın, fakat gedikli tahsisatı verelim. Eğer yalnız bunlara munhasır kalsa ve bu keyfiyet orduda istirkap yapmıyacağına emin olsaydık evet diyecektik.

Fakat bu keyfiyetin, bırakın ordudaki gediklileri kıtada yetişmiş olan erbaşların, çavuş ve üst çavuşların istirkabını mucip olur, adaletsizliği istilzam eder.

Binaenaleyh arzettiğim gibi bu memurlar için daha istifadeli ve kendilerini de memnun edecek vaziyetin ihdası ve aynı zamanda mekteplere rağbetin çoğaltılması için bir ana kanunun getirilmesi muvafık olur fikrindeyim.

Doktor Ahmed arkadaşımız membaların zayıf olduğunu ve ordunun seferde ihtiyacı o kadar çok olacaktır ki, Sıhhiye ve Ziraat Vekâletlerinin emrinde bulunan memurlarının alınmasına lüzum hâsıl olacaktır ve alsak dahi yine ordunun ihtiyacı kapanmıyacaktır diyorlar. Doğrudur fakat bu keyfiyet ve meseleye cevap vermiyorum. Binaenaleyh bu mekteplere rağbeti çoğaltmak için ayrıca tedbir almak lâzımdır ve ihtiyacı karşılamak ancak bununla mümkün olur.

Ali Bey arkadaşımız bunların hukukuna temas ettiler. Zannederim hakları zarara uğrar diye bir mütalâa serdettiler. Arkadaşlar, burada zayı olmuş bir hak ve hukuk yoktur. Belki ihdas edilmek istenen bir hak vardır. Fakat

bugünkü vaziyet eski vaziyete nazaran tatmin edecek ve büyük bir fayda temin edecek şekilde temin edilmiştir. Bundan evvel nasıl oluyordu: Bundan evvel bu mektepleri ikmal eden kimseler orduya ilk geldikleri zaman er olarak geliyorlardı ve er olarak hizmet ediyorlardı. Bugün bu vaziyet bertaraf edilmek isteniyor. Ordu kendi ihtiyacı için onlardan hizmet istiyor, ordu onları gedikli yapmak ihtiyacını hissetmiyor. Bu ihtiyacı hissetmediği için onları erbaş yapmış, onlara onbaşı ve erbaş olmak hakkını vermiştir. Bunlar için ayrıca bir rüçhan hakkı da tanımıyor. Meselâ bir piyade, süvari, topçu eri erbaş olabilmek için muayyen hizmetinden maada fazla biz hizmet tekeffül etmek mecburiyetindedir. Millî Müdafaa bunu da, burada nazarı dikkate almamıştır. Bundan daha büyük bir fayda şimdilik zannederim ki, hakikaten istirkabı ve bir nevi adaletsizliği mucip olur.

Bu mâruzatından sonra Millî Müdafaa Encümeni mazbatasının müzakeresini rica ediyorum.

İ. EKER (Çorum) — Bir sual.

REİS — Efendim, usulü müzakere hakkında bir mâruzatta bulunacağım. Görülüyor ki, Encümenler birbirleriyle münakaşa ediyorlar. Lâyihâ ile en ziyade alâkadar olan Millî Müdafaa Vekilini veya namına gönderilmiş bir zatı göremiyorum. Dahili Nizamnamemiz mucibince lâyhayı vekilin huzuru ile müzakere edilmek üzere gelecek celseye tehir ediyorum. Gerek söz alan arkadaşların ve gerek takrîr sahiplerinin sözleri mahfuzdur.

Başka işimiz kalmamıştır. Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere celseyi kapatıyorum.

Kapanma saati : 16

DÜZELTİŞ

Bu zaptın sonuna bağlı 56 sayılı basmayazıda aşağıdaki düzeltmeler yapılmıştır.

Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
4	1	37	Erbaş okullarını	Erbaş noksanlarını
4	1	37	doldurmaktadır.	doldurmaktır.
5	2	6	ve gediklinin sanat ve hukukunu...	ve bunlar gedikli sıfat ve hukukunu...
5	2	7	olmak	olmak
5	2	8	bulunmamaktadır.	bulunmamaktadırlar.

1911

T. B. M. M. Matbaasi

S. Sayısı : 56

Küçük sıhhat ve hayvan sağlık okulları mezunlarının erbaş ve gedikli olarak kullanılabilirmeleri hakkında kanun lâiyhası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Ziraat ve Millî Müdafaa Encümenleri mazbataları (1/157)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı: 6/3749

8.XI.1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

(Küçük Sıhhat) ve (Hayvan Sağlık) okulları mezunlarının erbaşı ve gedikli olarak kullanılabilirmeleri hakkında Millî Müdafaa Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 14 . X . 1943 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

S. Saracoğlu

Mucip sebepler

Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Ziraat Vekâletlerince yetiştirilmekte olan sıhhat memurları ile hayvan sağlık memurları Maarif orta mektep mezunlarından seçilmektedir. Bunlar küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurları mektebinde ikisene bir tahsilden sonra mektebi muvaffakiyetle bitirenlere diploma verilerek bunlar yurdun muhtelif yerlerinde sıhhat ve hayvan sağlık memurları vazifelerinde çalıştırılmaktadırlar.

Ordunun sıhhiye ve veteriner gedikli erbaş noksanını karşılamak üzere bu memurlardan istifade ciheti düşünülerek işbu kanun lâiyhası tanzim kılınmıştır.

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

S. ve İ. Mu. Encümeni

Esas No. 1/157

Karar No. 4

7. I. 1944

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanıp Başvekâlet tarafından Yüksek Reisliğe sunulan ve Reislikçe Encümenimize havale buyurulan («Küçük Sıhhat» ve «Hayvan Sağlık» Okulları mezunlarının erbaş ve gedikli olarak kullanılmalrı hakkında) ki kanun lâiyhası, Millî Müdafaa

ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletlerinin mümessilleri hazır oldukları halde Encümenimizde konuşuldu ve incelendi.

Lâiyhaya göre:

A) Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti enrindeki Küçük Sıhhat Memurları Okulundan

mezun sıhhat memurları;

B) Ziraat Vekâletine bağlı Hayvan Sağlık Memurları Okulundan mezun sağlık memurları;

Muvazzaf oldukları askerlik hizmetlerini yapmak üzere silâh altına alındıklarında gidecekleri kıtalarda altı ay münferit talim ve terbiyeye tabi tutulduktan sonra bunlardan birinci kısım gedikli erbaş ve ikinci kısım askerî veteriner ve nalbant gedikli erbaş tatbikat okullarında ayrıca ikişer aylık tahsil devreleri geçerek (Sihhiye) ve (Veteriner) erbaş olacaklardır, askerlik hizmetlerini böylece tamamlayacaklardır.

Aynı lâyiha, bu memurların aslen bağlı oldukları Vekâletlere karşı taahhüt ettikleri mecburi hizmetleri bitirerek, muvazzaflık hizmetleri sonunda yine orduda kalmak istedikleri takdirde yahut hizmeti mecburelerini bitirmeden mensup oldukları Vekâletlerin muvafakâtiyle en az dört sene hizmet taahhüt etmeleri şartıyla gedikli sınıfına geçebileceklerini tesbit etmektedir.

Bu iki okuldan mezun olanlar, ordu hizmetine girdikleri vakit, şimdiye kahar sıhhiye erleri olarak çalıştırılırlardı ve ordunun asıl sıhhiye erleri tahsil seviyesi araştırılmadan kur'a erleri arasından ayrılıp amelî bir surette yetiştirilmekte olduğu için Küçük Sıhhat ve Hayvan Sağlık Okulları mezunlarının aleyhine olarak ve düzeltilmeğe lâyik bir fark mevcuttur. Millî Müdafaa Vekâleti mümessilinin söylediği üzere Ziraat ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletleri, Orta mektep mezunlarından alıp yetiştirdikleri ve tahsil seviyelerini lise mezunlarına yakın derecelere çıkardıkları memurlarının orduda hiç tahsil görmiyenlerle müsavi bir tarzda ve erlikle çalıştırılmalarını mahzurlu görmüşler ve bunların pratik bilgili sıhhiye neferleriyle bir tutulmasının, memleketin muhtaç olduğu sıhhat memurluklarına olan teveccüh ve temayülü önlediğini bildirmişlerdir ki, Millî Müdafaa Vekâleti bunu dikkate alarak zikredilen mahzuru ortadan kaldırmak üzere, onlara muayyen bir devreden sonra erbaşlık vermek üzere bu kanun lâyihasını hazırlamıştır.

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeni Millî Müdafaa Vekâletinin tahsil görmeyenlerle lise mezunlarına yakın derecede tahsil görmüş olanlar arasındaki farkı takdir ederek hazırladığı kanun lâyihasını ehemmiyetle incelemiş ve Vekâletler mümessillerinin fikirlerini dinliyerek bu

memurların aşikâr olan haklarının, onlara erbaşlık verilmekle şu noktalardan dolayı temin edilemeyeceği neticeye varmıştır.

1. Küçük sıhhat memurları ve hayvan sağlık memurları, orta mektep mezunlarından alınıp ikişer sene meslek dersi gördükten sonra elde ettikleri unvanlar ile bulaşık hastalıkların bir kısmını teşhis ve bunlarla mücadele eden, bir çok küçük cerrahi işlerini yapan birer sınıf oldukları halde bunların muvazzaf askerlik hizmetine girerek altı ay münferit talim ve terbiyeye tabi tutulduktan sonra emsali okullardan mezun olanlar gibi tahsil derecelerinin dikkate alınmaması ve gedikli erbaş müktesebatını haiz oldukları halde onlara ancak erbaşlık verilmesi;

2. Küçük sıhhat ve hayvan sağlık okulları mezunları, bağlı buldukları vekâletlere taahhüt ettikleri mecburi hizmetleri bitirip ve orduda geçen muvazzaflık hizmeti sonunda yine orduda kalmak istedikleri takdirde kendileriyle esasen aynı bilgi seviyesinde bulunan gedikli sınıfına geçirilmesi

3. 3803 sayılı Köy enstitüleri kanununa göre ilk tahsili bitirenlerden alınarak köy enstitülerinde beş sene tahsil gören öğretmenlere aynı kanun ile asteğmen veya askerî memurluk rütbesi verilmesi;

4. Köy enstitülerindeki tahsillerinden son iki senesinde meslekî tedrisat görerek yetiştirilen köy sağlık memurlarına 4459 sayılı (Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına dair...) kanun ile aynı haklar (Asteğmen ve askerî memurluk) verildiği halde orta tahsilden sonra iki sene meslek tahsil eden küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurlarının bu haklardan mahrum bulunması;

5. Bunlardan başka küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurlarından sivil hizmette çalıştıkları esnada aldıkları asgari 20 lira aslı maaşa karşılık olarak askerlik hizmetinde 8 ay er maaşı ile çalıştıktan sonra ancak on lira maktu maaşa nail olabilmelerinin madelete muvafık olamıyacağı.

Millî Müdafaa Vekâletinin mümessili Encümenin düşüncesine karşı gedikli olmak hakkındaki kanunun bazı maddelerini değiştirmek icabedeceğini mahzur olarak ifade etmiş ve bunlarla diğerleri arasında fark görmemiş ve iktidarları

hakkında şüphe etmemiştir. Halbuki fiili hizmeti bitiren sıhhat memurlarının gedikli sınıfına geçirilebileceği bu lâyiha ile teklif edildiğine göre 2505 numaralı kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Yukarıdanberi arzedilen sebeplerle küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurlarının fiili hizmetleri esnasında altı ay münferit talim ve terbiye ve iki ay da staj gördükten sonra gedikli erbaş olmalarının madelete daha muvafık olacağı kanaatine varılmıştır.

Küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurlarının mecburi hizmetlerini bitirmeden ordu emrinde kalmak istedikleri takdirde bunların mensup oldukları vekâletlerin muvafakati ve kendilerinin dört sene hizmeti kabul etmeleri şartıyla gedikli sınıfına geçirilebilecekleri hakkındaki fıkra memlekette küçük sıhhat memurlarına olan ihtiyacın çok fazla olmasından dolayı buna şimdilik vekâletçe muvafakat edilemeyeceği anlaşılmış olmakla bu fıkra tayyedilmiştir. Lâyiha-

da yukarıda arzedilen şekiller dairesinde ufak değişiklikler yapılmıştır.

Havalesi mucibince Ziraat Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunarız. Sıhhat ve İç. Mu. En. Rs. M. M.

Antalya

Konya

Dr. H. Kural

Dr. O. Ş. Uludağ

Kâtip

Manisa

Bilecik

Dr. S. E. Kâatçılar

Dr. M. Suner

Burdur

Bursa

Dr. A. R. Yeşilyurt

Dr. M. T. Simer

Denizli

Edirne

Dr. H. Berkman

Dr. F. Memik

İstanbul

Konya

Dr. G. Ataç

Dr. S. Irmak

Kütahya

Ordu

Dr. A. S. Delibaşı

Dr. Z. M. Sezer

Sinob

Dr. B. Kökdemir

Ziraat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ziraat Encümeni

Esas No. 1/157

Karar No. 6

20. I. 1944

Yüksek Reisliğe

Mill Müdafaa Vekilligince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 14 . X . 1943 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Millî Müdafaa ve Ziraat Vekilliklerinin mümes-silleri hazır oldukları halde Encümenimizde okundu ve görüşüldü.

Sıhhat ve İçtimai muavenet ve Ziraat Vekâletlerinin orta mektep mezunlarından alıp yetiştirdikleri ve tahsil dereceleri liseye yakın olan küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurlarının orduda hiç tahsil görmiyen pratik bilgili sıhhiye neferleriyle bir tutulmaları memleketin bu sınıf memurlara olan şiddetli ihtiyaç ve bu mesleklerle olan rağbet bakımından mahzurlu görülerek Millî Müdafaa Vekâletince bu lâyiha hazırlanmış bulunuyor.

Memleketin küçük sıhhat memurlarıyla hayvan sağlık memurlarına ihtiyacın her gün art-

tığı ve bu meslek erbabının her suretle teşvik görmeleri lüzumu karşındayız. Bu düşünce ile Sıhhat ve içtimai muavenet Encümeninin küçük sıhhat ve hayvan sağlık memurlarının fiili hizmetleri sırasında altı ay münferit talim ve terbiye ve iki ay staj gördükten sonra gedikli erbaş olmaları hakkındaki mütalâasına Encümenimiz de tamamen iştirak etmektedir. Ancak gedikli olmak hakkındaki kanun hükümlerini mahfuz tutmak mülâhazasıyla bunlara yedek gedikli erbaş ünvanının verilmesi Encümenimizce uygun görülmüştür.

Yüksek Ziraat Enstitüsü Veteriner fakültesini bitirip diploma alanlara (Veteriner) dendiği gibi hayvan sağlık memurları mektebine ait kanunda ve bütçe kanununda bunların unvanı Hayvan Sağlık memuru diye kabul edildiğine göre kanunî ünvanına askerî rütbelerinin ilâvesi suretiyle gedikli veteriner erbaş yerine

yedek gedikli hayvan sağlık erbaş tabirinin kullanılmasi yerinde görölmüş ve maddeler de ona göre değişiklikler yapılmıştır.

Küçük sıhhat ve Hayvan Sağlık memurlarının mecburi hizmetlerini bitirmeden ordu emrinde kalmak istedikleri takdirde bunların ait oldukları vekâletlerin muvafakatleri ve kendilerinin dört sene hizmeti kabul şartıyla gedikli sınıfına geçebilecekleri hakkındaki fıkranın tayını bu meslek erbabına olan ihtiyaç dolayısıyla muvafık gören Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin noktai nazarına Encümenimiz de tamamen iştirak etmek suretiyle lâyiha ufak değişikliklerle kabul edilmiştir.

Havalelerine göre Milli Müdafaa Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Ziraat En. Reisi	M. M.	Kâtip
İzmir	Manisa	Çanakkale
R. Köken	Yaşar Özey	S. Batu
Aydın	Bursa	Çorum
N. Göktepe	Aziz Duru	N. Atalay
Denizli	Hakkâri	Kırklareli
E. As. Tokat	Ali R. Göksidan	Z. Akın
Mardin	Niğe	Siird
Lütfi Ülkümen	R. Dolunay	Ali R. Esen
Sivas	Yozgad	
A. Esenbel	M. Alpak	

Milli Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Milli Müdafaa Encümeni

Esas No. 7/157

Karar No. 13

6 . III . 1944

Yüksek Reislige

(Küçük Sıhhat) ve (Hayvan Sağlık) okulları mezunlarının erbaş ve gedikli olarak kullanabilmeleri hakkında Milli Müdafaa Vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 8 ilk teşrin 1943 gün ve 6/3749 sayılı tezkereleriyle Yüksek Reislige sunulan ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Milli Müdafaa, Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Ziraat Vekâletlerinin mümessilleri hazır oldukları halde müzakere edildi.

Bu kanun lâyihasından maksat, küçük sıhhat ve hayvan sağlık okulları mezunlarından olup da muvazaf askerlik hizmetini yapmak üzere orduya iltihak eden kimselerin orduda buldukları müddetçe asıl mesleklerine ait bilgilerinden tatbikat sahasında faydalanmak ve bu suretle ordunun sıhhiye ve veteriner hizmetlerindeki erbaş ve gedikli erbaş okullarını kısmen doldurmaktadır. Bu kabil kimseler şimdiye kadar orduda muhtelif hizmetlere dağılarak kullanılmakta ve bu suretle hem kendileri uzunca bir müddet meslekleri dahilindeki çalışmalardan uzak kalmakta ve hem ordu bunları, çok muhtaç bulunduğu bu mevzular dahilinde kullanarak faydalanamamaktadır. Bu mahzuru ortadan kaldırmak için lâyihanın birinci madde-

sinde (Küçük Sıhhat) ve (Hayvan sağlık) okulları mezunlarının kıtada altı ay münferit talim ve terbiyeden sonra (Gedikli sıhhiye erbaş okulunda) veya (askerî veteriner ve nalbant gedikli erbaş tatbikat okulunda) iki aylık bir tahsil devresini müteakip sıhhiye veya veteriner erbaş olarak muvazaflık hizmetlerini yapmaları derpiş olunmaktadır. Bu suretle, ordu, bunların meslekî bilgilerinden ve kendi sahalarında hizmetlerinden istifade edeceği gibi kendileri de mütebaki muvazaflık hizmetlerini artık er olarak değil, erbaş olarak geçirmek suretiyle madeten müstefit olacaklar ve uzun bir zaman meslekleri haricinde kalarak bilgilerinin azalmamış olacaklardır.

Lâyihanın birinci maddesinin yukarıda izah olunan bu fıkrasıyla istihdaf edilen maksat çok yerindedir. ve mühim bir boşluğu dolduracaktır.

Yine aynı maddede, bu kimselerden Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletiyle Ziraat Vekâletine karşı taahhüt ettikleri mecburi hizmetlerini bitirmiş olanların, ordudaki muvazaflık hizmetlerinin sonuunda yine orduda kalmak istedikleri takdirde en az dört sene hizmet taahhüt et-

mek şartıyla gedikli sınıfına geçirilmeleri derpiş edilmektedir ki, orduda bu meslekler erbabına olan ihtiyaç ve mevcut askerî mevzuat bakımından bu cihet te Encümenimizce muvafık görülmüştür.

Yine Hükümetin teklifinin birinci maddesinin son fıkrasında bunlardan bağılı oldukları vekâletlere karşı taahhüt ettikleri müddeti bitirmeden muvazzaf askerlik hizmetlerini yapmak için silâh altına almış olanların muvazzaflık hizmetlerinin sonuunda orduda kalmak istedikleri takdirde Millî Müdafaa Vekâletince Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Ziraat vekâletlerinin muvafakatı alınmak şartıyla gedikli sınıfına geçirilmesi mukayyet ise de adı geçen iki encümenin de mütalâasına uyularak bunların memleket içindeki vazifeleri başına dönmelerini teminen bu fıkra Encümenimizce de çkarılmıştır.

Kanun lâyihasının ikinci maddesinde mukyyet (talim ve manevra) dan maksat; (fevkalâde hallerdeki talim ve manevra) olduğu Millî Müdafaa Vekâleti mümessilinin ifade ve izahından anlaşıldığından ve esasen alelâde zamanlardaki talim ve manevra müddetlerine iki aylık bir okul stajı sığmıyacağından maksadın bu olduğu tebarüz etmiş bulunmasına göre bu maddeye fevkalâde hallerde kaydının ilâvesi Encümenimizve lüzumlu görülmüştür.

Ziraat, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümenleri mazbatalarında serdedilen mütalâada sıhhat ve hayvan sağılık memurlarının kıtada altı aylık fili hizmetleri bittikten ve iki aylık okul stajı gördükten sonra gedikli erbaş olarak istihdamları muvafık görülerek kanun lâyihasında buna göre tadilât yapılmışsa da :

2771 sayılı Ordu Dahilî Hizmet Kanununun ikinci maddesinde gediklinin tarifi şöyledir :

«Hususi kanunla mükellefiyetlerinden fazla hizmet deruhde edenlere gedikli denir». Halbuki bunlara mükellefiyetlerinden fazla bir hizmet tahmil edilmemekte ve gediklinin sanat ve hukukunu haiz olmak için muktazi kanuni şartları haiz bulunmamaktadır.

Esasen bunlardan istiyenlerin gedikli olabilmeleri lâyihasın birinci maddesinin ikinci fıkrasında sağılanmış bulunmaktadır.

Diğer encümenlerin bu mütalâalarına bu sebeple Encümenimiz bu noktada iştirak edememiş ve Hükümetin noktai nazarımu muvafık görmüştür.

Encümenimizin ekseriyetle verdiği karar hakkındaki bu mazbatamız buna göre tadilen tanzim edilen kanunla beraber Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Sinob	Ağrı	Konya
C. K. İncedayı	II. Tuğaç	V. Bülgin
Bolu	Bursa	Bursa
A. Alptoğan	A. Atlı	N. Tınaz
Çankırı	Çorum	Diyarbakır
Dr. A. Arkan	E. S. Akgöl	K. Sevüktekin
Erzurum	Erzurum	Gazianteb
A. Akyürek	Z. Soydemir	Dr. M. Canbolat
Gümüşane	Hatay	İsparta
Ş. Erdoğan	E. Durukan	C. Tüzemen
İstanbul	Kars	Kayseri
Ş. A. Ögel	H. Durudoğan	N. Toker
Kırklareli	Kocaeli	Mardin
K. Doğan	M. Bakı	Dr. A. Uran
Muğla	Tekirdağ	Tokad
S. Güney	R. Apak	S. Çelikkol

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

(Küçük Sıhhat) ve (Hayvan Sağlık) Okulları mezunlarının erbaş ve gedikli olarak kullanılabil-meleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Küçük Sıhhat Memurları Okulundan mezun olan sıhhat memurlarıyla Ziraat Vekâleti emrindeki Hayvan Sağlık Memurları Okulundan mezun hayvan sağlık memurları muvazzaf askerlik hizmetlerini yapmak üzere silâh altına alındıklarında kıtada 6 ay münferit talim ve terbiyeye tabi tutulduktan sonra Küçük Sıhhat Memurları Okulu mezunları; Gedikli Sıhhiye Erbaş ve Hayvan Sağlık Memuru Okulu mezunları; Askerî Veteriner ve Nalbant Gedikli Erbaş Tatbikat Okulunda iki aylık bir tahsil devresini mütaakip sıhhiye ve veteriner erbaşı olarak orduda muvazzaf askerlik hizmetlerini yaparlar.

Bunlardan Sıhhat ve İçtimai muavenet Vekâletiyle Ziraat Vekâletine karşı taahhüt ettikleri mecburi hizmetlerini bitirmiş olanlar muvazzaflık hizmetlerinin sonunda orduda kalmağı isterse en az dört sene hizmet taahhüt etmeleri şartıyla gedikli sınıfa geçirilirler.

Sözü geçen Vekilliklere karşı taahhüt ettikleri mecburi hizmetlerini bitirmeden silâh altına alınmış olanlar da bu Vekâletlerce muvafakat edilmek şartıyla gedikli erbaş sınıfına geçirilebilirler. Bu takdirde taahhüt edecekleri hizmet, (dört seneden aşağı olmamak şartıyla Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletiyle Ziraat Vekâletine karşı olan bakiye mecburi hizmet müddetinden aşağı olmaz.)

MADDE 2. — Yedek sınıfında kayıtlı sıhhat memurlarıyla hayvan sağlık memurları talim ve manevra veya seferberlik dolayısıyla askere alındıklarında yedek sıhhiye ve yedek veteriner erbaşı olarak tanzif olunurlar.

Ancak bunlardan Gedikli Sıhhiye Erbaş Okulu veya Askerî Veteriner ve Nalbant Gedikli Erbaş Tatbikat Okulunda iki aylık staj devresi geçirmiyenler 2 ay müddetle bu okullara sevkedildikten sonra kıtalara verilirler

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

SİHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

(Küçük Sıhhat) ve (Hayvan Sağlık) Okulları mezunlarının sıhhiye ve veteriner erbaş olarak kullanılabilmeleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletine bağlı Küçük Sıhhat Memurları Okulundan mezun olan (Sıhhat memurları) ile, (hayvan sağlık memurları), muvazzaf oldukları askerlik hizmetini yapmak üzere silâh altına alındıklarında kıtalarında altı ay münferit talim ve terbiyeye tabi tutulduktan sonra, askerlik dersleri görmek üzere Sıhhat memurları gedikli sıhhiye erbaş ve hayvan sağlık memurları, Askerî veteriner ve nalbant gedikli erbaş tatbikat okullarında iki aylık staj devresi geçirirler. Bunu mütaakip ordudaki hizmetlerini gedikli erbaş tahsisatiyle gedikli sıhhiye ve gedikli veteriner erbaş olarak yaparlar.

Bunlardan Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletiyle Ziraat Vekâletine karşı taahhüt ettikleri mecburi hizmetlerini bitirmiş olanlar muvazzaflık hizmetlerinin sonunda ordu hizmetinde kalmak istedikleri takdirde en az dört sene müddetle askerlik hizmetini kabul etmeleri şartıyla gedikli olarak çalıştırılabilirler.

MADDE 2. — Yedek sınıfında kayıtlı sıhhat memurlarıyla hayvan sağlık memurları, talim ve manevra veya seferberlik dolayısıyla askere alındıklarında yedek sıhhiye ve yedek veteriner gedikli erbaş olarak tanzif olunurlar. Ancak bunlardan birinci maddede zikrolunan stajı geçirmemiş olanlar aynı staja tabi tutulurlar.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen

ZİRAAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

(Küçük sıhhat) ve (Hayvan sağlık) okulları mezunlarının yedek gedikli sıhhiye ve yedek gedikli hayvan sağlık erbaş olarak kullanılabilmeleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı küçük sıhhat memurları okulundan mezun olan (Sıhhat memurları) ile, Ziraat Vekâletine bağlı hayvan sağlık memurları okulundan mezun (Hayvan sağlık memurları), muvazzaf oldukları askerlik hizmetini yapmak üzere silâh altına alındıklarında kıtalarında altı ay münferit talim ve terbiyeye tabi tutulduktan sonra, askerlik dersleri görmek üzere sıhhat memurları gedikli sıhhiye erbaş ve hayvan sağlık memurları askerî hayvan sağlık ve nalbant gedikli erbaş tatbikat okullarında iki aylık staj devresi geçirirler. Bunu mutaakıp ordudaki hizmetlerine gedikli erbaş tahsisatıyla yedek gedikli sıhhiye ve yedek gedikli hayvan sağlık erbaş olarak yaparlar.

Bunlardan Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletiyle Ziraat Vekâletine karşı taahhüt ettikleri mecburi hizmetlerini bitirmiş olanlar muvazzaflık hizmetinin sonunda ordu hizmetinde kalmak istedikleri takdirde en az dört sene müddetle askerlik hizmetini kabul etmeleri şartıyla gedikli olarak çalıştırılabilirler.

MADDE 2. — Yedek sınıfında kayıtlı sıhhat memurlarıyla hayvan sağlık memurları, tâlim ve manevra veya seferberlik dolayısıyla askere alındıklarında yedek sıhhiye ve yedek hayvan sağlık gedikli erbaş olarak tanzif olunurlar. Ancak bunlardan birinci maddede de zikrolunan stajı geçirmemiş olanlar aynı staja tabi tutulurlar.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

(Küçük Sıhhat) ve (Hayvan Sağlık) Okulları mezunlarının erbaş ve gedikli olabilmeleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı küçük sıhhat memurları okulundan mezun olan sıhhat memurlarıyla Ziraat Vekâleti emrindeki hayvan sağlık memurları okulundan mezun hayvan sağlık memurları muvazzaf askerlik hizmetlerini yapmak üzere silâh altına alındıklarında kıtada altı ay münferit talim ve terbiyeye tabi tutulduktan sonra küçük sıhhat memurları okulu mezunları; gedikli sıhhiye erbaş ve hayvan sağlık memuru okulu mezunları; gedikli sıhhiye erbaş ve hayvan sağlık memuru okulu mezunları; askerî veteriner ve nalbant gedikli erbaş tatbikat okulunda iki aylık bir tahsil devresini müteakip sıhhiye ve veteriner erbaş olarak orduda muvazzaf askerlik hizmetlerini yaparlar.

Bunlardan sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletiyle Ziraat Vekâletine karşı taahhüt ettikleri mecburi hizmetlerini bitirmiş olanlar muvazzaflık hizmetlerinin sonunda orduda kalmak istersen en az dört sene hizmet taahhüt etmeleri şartıyla gedikli sınıfına geçirilirler.

MADDE 2. — Yedek sınıfına kayıtlı sıhhat memurlarıyla hayvan sağlık memurları, fevkalâde hallerde talim ve manevra veya seferberlik dolayısıyla askere alındıklarında yedek sıhhiye ve yedek veteriner erbaş olarak tanzif olunurlar.

Ancak bunlardan gedikli sıhhiye erbaş okulu veya askerî veteriner ve nalbant gedikli erbaş tatbikat okulunda iki aylık staj devresi geçirmeyenler iki ay müddetle bu okullara sevk edildikten sonra kıtalara verilirler.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

S. İ. M. E.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icra-
ya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi ay-
nen

14 . X . 1943

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

Zr. E.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen.

M. M. E.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

